

Anonimizuota versija

Vertimas

C-112/22 - 1

Byla C-112/22

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2022 m. vasario 17 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunale di Napoli (Italija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. vasario 16 d.

Kaltinamoji:

CU

<...>

TRIBUNALE DI NAPOLI (Neapolio teismas, Italija)

SEZIONE DEL GIUDICE PER LE INDAGINI PRELIMINARI
(IKITEISMINIO TYRIMO TEISĖJŲ SKYRIUS)

IX BIURAS

Parengiamojo posėdžio teisėjas, <...>

<...> [*procesinės nuostatos*]

TEISMAS PAŽYMI

<...> [*procesinės nuostatos*]

Kaltinamoji: CU <...> [*kaltinamosios ir atstovo teisme asmens duomenys*]

Nukentėjusysis: *Ministero dell'Economia e delle Finanze* (Ekonomikos ir transporto ministerija) <...>. [*atstovas teisme*]

1. PAGRINDINĖ BYLA

(Žr. Procedūros reglamento 94 straipsnį ir Rekomendacijų 22 punktą)

1. Kaltinimas

Nusikalstama veika, už kurią baudžiama pagal **2019 m. sausio 28 d. Decreto legge (Dekretas įstatymas) Nr. 4, pakeisto 2019 m. kovo 28 d. Legge (Įstatymas) Nr. 26, 7 straipsnio 1 dalį**, dėl to, kad, 2020 m. rugpjūčio 27 d. pateikdama prašymą skirti [Italijos] piliečio bazinės pajamas, ji pateisino melagingai tvirtindama, jog prašymo pateikimo momentu atitiko reikalavimą būti dešimt metų išgyvenus Italijoje, be kita ko, kad jos pirmoji gyvenamoji vieta 2012 m. kovo 29 d. buvo Neapolyje, <...>, ir taip neteisėtai įgijo iš viso 3 414,40 EUR sumą.

<...>

2. Glaustas bylos apibūdinimas

* 2021 m. gruodžio 1 d. pateiktu prašymu dėl perdavimo teismui Respublikinės prokuratūros prie Neapolio teismo prokuroras <...> paprašė kaltinamąją dėl šio kaltinimo perduoti teismui.

Ikiteisminio tyrimo teisėjas paskyrė parengiamojo posėdžio datą – 2022 m. vasario 8 d.

<...>. [procesinės nuostatos]

Šiandien įvykusiame posėdyje <...> [procesinės nuostatos] teisėjas parengė Europos Sąjungos Teisingumo Teismui skirtą prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl išaiškinimo.

2. NACIONALINĖ TEISĖ

(Žr. Procedūros reglamento 94 straipsnį ir Rekomendacijų 22 punktą)

1. Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos

2019 m. sausio 28 d. Dekreto įstatymo Nr. 4, pakeisto 2019 m. kovo 28 d. Įstatymu Nr. 26, 7 straipsnio 1 dalis

7 straipsnio („Sankcijos“) 1 dalyje nustatyta: *Jei veika nėra sunkesnis nusikaltimas, tas, kas, siekdamas neteisėtai gauti 3 straipsnyje nurodytą naudą, pateikė ar panaudojo deklaracijas ar dokumentus, kurie yra suklastoti arba patvirtina tikrovės neatitinkančius duomenis, arba nuslėpė reikiamą informaciją, baudžiamas laisvės atėmimu nuo dvejų iki šešerių metų.*

Teisės normos, kuria grindžiamas kaltinimas, taikymo sritis turi būti analizuojama glaudžiai siejant ją su to paties dekreto įstatymo 2 straipsnio 1 dalies a punktu.

2 straipsnio (Naudos gavėjai) 1 dalyje nustatyta: Reddito di cittadinanza (Rdc, piliečio bazinės pajamos) yra užtikrinamos namų ūkiams, kurie prašymo pateikimo metu ir visą išmokos mokėjimo laikotarpį atitinka visus toliau išvardytus kriterijus: a) kiek tai susiję su pilietybe, gyvenamąja vieta ir buvimu šalyje, išmokos prašantis namų ūkio narys turi atitikti visus šiuos reikalavimus: 1) turėti Italijos arba Europos Sąjungos valstybės narės pilietybę arba šeimos narį, kaip jis apibrėžtas 2007 m. vasario 6 d. Decreto legislativo n. 30 (Įstatyminis dekretas Nr. 30) 2 straipsnio 1 dalies b punkte, kuris turėtų teisę gyventi šalyje ar teisę nuolat gyventi šalyje arba būtų trečiosios šalies pilietis, turintis ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi ES; 2) būti išgyvenęs Italijoje mažiausiai 10 metų, iš kurių dvejus paskutinius – prašymo pateikimo dieną ir visą naudos gavimo laikotarpį – nuolat.

Abi nuostatos siejamos su nusikalstama veika, inkriminuojama kaltinamajai, kuri 2020 m. rugpjūčio 27 d. pateikė prašymą skirti piliečio bazinės pajamas, patvirtindama, kad atitinka reikalavimą prašymo pateikimo dieną būti išgyvenus Italijoje dešimt metų, nors jos pirmoji gyvenamoji vieta buvo įregistruota 2012 m. kovo 29 d.

Taip pat negalima teigti, kad nebuvo ištirtas faktinės gyvenamosios vietos buvimas (taigi ir galimybė, jog ji ten gyveno iki tos datos, nors iš gyventojų registrų to nematyti), nes <...> CU nurodo, jog į Italiją atvyko 2012 m. vasario mėn. <...>.

2. Nacionalinių teismų sprendimai šioje srityje

Nusikalstama veika, padaryta melagingu deklaravimu apie gyvenamosios vietos turėjimą dešimties metų laikotarpiu, *Corte di Cassazione* (Kasacinis teismas, Italija) sprendimų santraukose nenagrinėta, o sprendimuose dėl bylos esmės nerasta sprendimui priimti svarbių precedentų.

Kasacinio teismo ir Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje precedentai atitinkamai susiję su a) sąlygos dėl ketinimo gauti naudą, su kuriuo turi būti susijęs pagal Dekreto įstatymo Nr. 4/2019 7 straipsnį pateiktas melagingas pareiškimas, išaiškinimu, b) Lombardijos regiono įstatymo pripažinimu prieštaraujančiu Konstitucijai tiek, kiek galimybė gauti socialinį būstą siejama su sąlyga būti išgyvenus šalyje ilgiau nei penkerius metus, ir c) Dekreto įstatymo Nr. 4/2019 2 straipsnio 1 dalies a punkto pripažinimu atitinkančiu Konstituciją tiek, kiek asmenys, ne mažiau kaip vienus metus turintys vieną leidimą dirbti ir leidimą gyventi šalyje, negali tapti naudos gavėjais.

a) 2021 m. rugsėjo 15 d. Corte di Cassazione (Kasacinis teismas) trečiosios kolegijos sprendimas Nr. 44366 <...>

2019 m. sausio 28 d. Dekreto įstatymo Nr. 4, pakeisto 2019 m. kovo 28 d. Įstatymu Nr. 26, 7 straipsnyje numatytą nusikaltimą sudaro melagingas savideklaracijoje pateikiamų faktinių duomenų nurodymas siekiant gauti piliečio bazinės pajamas arba nauda, į kurią kitu atveju asmuo neturėtų teisės, gauti reikalingos informacijos nepateikimas (net iš dalies). (Motyvuodamas savo sprendimą, Kasacinis teismas paaikškino, kad žodžiais „siekdamas nepagrįstai gauti naudos“ įstatymų leidėjas ketino konkrečiai apibūdinti pavojų, kylantį dėl melagingų ar neišsamių deklaracijų, ir apribojo jų reikšmę, palikdamas tik tuos atvejus, kai suinteresuotasis asmuo ketina jomis remdamasis gauti nepagrįstos naudos).

b) 2020 m. sausio 28 d. Corte Costituzionale (Konstitucinis Teismas) sprendimas Nr. 44

Lombardijos regiono 2016 m. Įstatymo Nr. 16 22 straipsnio 1 dalies b punktas tiek, kiek jame nustatyta sąlyga ilgiau kaip penkerius metus turėti gyvenamąją vietą (arba darbą) regione, kaip sąlyga gauti socialinį būstą, prieštarauja tiek lygybės ir protingumo principams, numatytiems Konstitucijos 3 straipsnio pirmoje pastraipoje (nes dėl tokios sąlygos atsiranda nepagrįstas skirtingas požiūris, nepalankus asmenims, kurie šios sąlygos neatitinka, neatsižvelgiant į tai, ar jie yra piliečiai, ar užsieniečiai), tiek Konstitucijos 3 straipsnio antroje pastraipoje nustatytam esminės lygybės principui (nes toks reikalavimas prieštarauja valstybinės gyvenamųjų namų statybos socialinei funkcijai).

c) 2022 m. sausio 25 d. Corte Costituzionale (Konstitucinis Teismas) sprendimas Nr. 19

Dekreto įstatymo Nr. 4/2019 „Disposizioni urgenti in materia di reddito di cittadinanza e di pensioni“ („Skubios nuostatos dėl piliečio bazinių pajamų ir pensijų“), pakeisto Įstatymu Nr. 26/2019, 2 straipsnio 1 dalies a punkte keliama atitikties Konstitucijai klausimai yra nepagrįsti tiek, kiek pagal juos apskaičiuojant piliečio bazinės pajamas neatsižvelgiama į asmenis, ne mažiau kaip vienus metus turinčius vieną leidimą dirbti, numatytą Įstatyminio dekreto Nr. 286/1998 5 straipsnio 8.1 dalyje, arba leidimą bent jau vienus metus gyventi šalyje, numatytą to paties įstatyminio dekreto 41 straipsnyje. Piliečio bazinės pajamos nėra paprasta kovos su skurdu priemonė: jas nustatant siekiama įvairių sudėtingesnių aktyvios darbo ir socialinės integracijos politikos tikslų. Kadangi jų skyrimo laikotarpis nėra trumpas, teisės nuolat gyventi Italijoje turėjimas nėra su numatytos naudos buvimo priežastimi nesusijęs reikalavimas.

3. EUROPOS SAJUNGOS TEISĖS NUOSTATOS

(žr. Procedūros reglamento 94 straipsnį ir Rekomendacijų 23 punktą)

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 18 straipsnis

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 45 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 492/2011 7 straipsnio 2 dalis

Direktyvos 2003/109/EB 11 straipsnio 1 dalies d punktas

Direktyvos 2011/95/ES 29 straipsnis

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 34 straipsnis

Europos Tarybos socialinės chartijos 30 ir 31 straipsniai

4. TRUMPAS PRAŠYMO PRIIMTI PREJUDICINĮ SPRENDIMĄ MOTYVŲ APRAŠYMAS

(žr. Procedūros reglamento 94 straipsnį ir Rekomendacijų 22 punktą)

PRAŠYMAS IŠAIŠKINTI

Kyla abejonių, ar nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos iš norinčiųjų pasinaudoti tokia socialine priemone, kaip piliečio bazinės pajamos, skirtos užtikrinti minimalų pragyvenimo lygį, reikalaujama būti išgyvenus šalyje dešimt metų (iš jų paskutinius dvejus metus – nepertraukiamai), prieštarauja pirmiau minėtose nuostatose įtvirtintiems Sąjungos teisės principams, nes trečiosios šalies piliečiui, net ir turinčiam ilgalaikį leidimą gyventi šalyje, taikomos kitokios sąlygos nei nacionalinėje teritorijoje gyvenantiems piliečiams.

Taip yra todėl, kad piliečio bazinės pajamos sudaranti išmoka priskiriama prie vienos iš trijų Direktyvos 2003/109 11 straipsnio 1 dalies d punkte nurodytų kategorijų (socialinės išmokos, socialinė parama ir socialinė apsauga, kaip tai suprantama pagal nacionalinę teisę).

Be to, to paties straipsnio 4 dalis netaikytina, nes neatrodo, kad Italijos valstybė, priimdama teisės aktus dėl piliečio bazinių pajamų, aiškiai ketino vienodą požiūrį socialinės paramos ir socialinės apsaugos srityje taikyti tiktai pagrindinėms išmokoms. Vis dėlto tokia išimtis bet kuriuo atveju nebūtų buvusi įgyvendinta, nes 2019 m. Dekreto įstatymo Nr. 4 1 straipsnio 1 dalies paskutiniame sakinyje nustatyta, kad *piliečio bazinės pajamos sudaro esminį išmokų lygį neviršijant turimų išteklių*.

Be to, Teisingumo Teismas, išnagrinėjęs *Tribunale di Bolzano* (Bolcano pirmosios instancijos teismas) prašymą priimti prejudicinį sprendimą, 2012 m. balandžio 24 d. nusprendė (byla C-571/10), kad *Provincia autonoma di Bolzano* (Bolcano autonominė provincija) teisės aktai dėl būsto pašalpų tiek, kiek juose numatytas mažiau palankus požiūris į ilgalaikius gyventojus užsieniečius, atvykusius iš Europos Sąjungai nepriklausančių šalių, prieštarauja Sąjungos teisei (visų pirma Direktyvos 2003/109 1 straipsnio 1 dalies d punktui, kuriame įtvirtintas vienodas požiūris skiriant socialines, socialinės paramos ir socialinės apsaugos išmokas).

ES Teisingumo Teismas prie socialinių lengvatų, kurios turi būti suteikiamos darbuotojams iš kitų valstybių narių pagal Reglamento 492/01 dėl laisvo darbuotojų judėjimo 7 straipsnio 2 dalį, priskyrė ir Belgijos *Minimex* – socialinės paramos išmoką, panašią į Italijos piliečio bazinės pajamas (sprendimai 249/83 ir 122/84).

Tačiau Teisingumo Teismas nėra priėmęs jokio sprendimo dėl teisės normos, susijusios su dabar prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiame teisme nagrinėjama byla.

Europos Sąjungos teisės aiškinimas yra svarbus sprendimui priimti, nes jeigu teisės nuostata, numatanti reikalavimą norint gauti piliečio bazinės pajamas būti išgyvenus šalyje dešimt metų, būtų netaikoma dėl prieštaravimo Sąjungos teisei, išnyktų faktinė prielaida, kuria remiantis už kaltinamosios pareiškimą jai gresia baudžiamoji atsakomybė. Iš tikrųjų netaikant teisės normos, kurioje nustatyta pareiga deklaruoti dešimties metų gyvenamąją vietą, faktiškai neteisingos deklaracijos turinys taptų nereikšmingas Įstatyminio dekreto Nr. 4/2019 7 straipsnio 1 dalyje numatytos taisyklės, pagal kurią numatyta baudžiamoji atsakomybė, tikslais. Gali būti *abolitio criminis* atvejis, kai taikomas švelnesnės baudžiamosios teisės normos atgalinio veikimo principas.

Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas gali nuspręsti tiek skirti laisvės atėmimo nuo dvejų iki šešerių metų bausmę (už gautą maždaug 3 000 EUR išmoką), tiek išteisinti, motyvuodamas tuo, kad veika įstatyme nenumatyta kaip baudžiamoji veika.

Šio aiškinamojo klausimo sprendinys yra ypač svarbus, nes, kaip jau minėta, kaltinamoji pripažino, kad į Italiją atvyko mažiau nei prieš dešimt metų iki prašymo skirti išmoką pateikimo, todėl šis teismas negali remtis argumentais, susijusiais su faktinės gyvenamosios vietos nenustatymu.

5. ESMINIAI PAGRINDINĖS BYLOS ŠALIŲ ARGUMENTAI

(žr. Procedūros reglamento 94 straipsnį ir Rekomendacijų 23 punktą)

Šalys <...> sutinka su prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo iniciatyva kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl toliau pateiktų klausimų, nes kyla pagrįstų abejonų, ar egzistuoja sprendimui nagrinėjamoje byloje priimti svarbios nacionalinės teisės nuostatos ir nurodytų Sąjungos teisės normų kolizija.

6. PRAŠYMĄ PRIIMTI PREJUDICINĮ SPRENDIMĄ PATEIKUSIO TEISMO NUOMONĖ

(žr. Procedūros reglamento 94 straipsnį ir Rekomendacijų 24 punktą)

Teisės aktuose nustatytas dešimties metų gyvenimo šalyje (ir nepertraukiamo gyvenimo paskutinius dvejus metus) reikalavimas yra mažiau palankus ne ES šalių piliečiams, kuriems pagal ES teisę suteikiama speciali apsauga, pavyzdžiui, ilgalaikiams gyventojams, kurie gali įgyti teisę nuolat gyventi ES valstybėje narėje po to, kai penkerius metus gyveno priimančiojoje valstybėje narėje, pavyzdžiui, Italijoje (Direktyvos 2003/109/EB 4 straipsnis). Tas pats taikoma ir italams, kurie grįžta į Italiją pragyvenę tam tikrą laikotarpį kitoje ES valstybėje narėje (Sprendimas C-370/90). Taip pat diskriminuojami pabėgėlio statusą turintys asmenys, kuriems Sąjungos valstybės pagal Direktyvos 2011/95/ES 29 straipsnį privalo užtikrinti tinkamą socialinę paramą tokiomis pat sąlygomis, kaip ir savo valstybės piliečiams.

Tačiau neatrodo, kad panašus apribojimas būtų taikomas kokiai nors panašiai kitose Europos šalyse taikomai socialinės paramos priemonei.

Ministero del Lavoro (Darbo ministerija) 2020 m. balandžio 14 d. aiškinamajame aplinkraštyje netgi manė esant būtina paprašyti civilinės metrikacijos tarnybų, kad šios iš piliečio bazinių pajamų gavėjų pareikalautų įrodyti, kad jie faktiškai išgyveno šalyje dešimt metų (iš jų dvejus nepertraukiamai), t. y. jie faktiškai įrodė tai, paneigdami viešųjų registrų duomenis, tačiau pabrėžė, jog pats gyvenamosios vietos patikrinimas remiantis vien gyventojų registro duomenimis gali būti panaudojamas kaip įrankis. Aplinkraštyje netgi remiamasi 2020 m. *Corte Costituzionale* (Konstitucinis Teismas) sprendimu Nr. 44 ir nurodoma, kad tas teismas nustatė labai griežtas ribas, pagal kurias galimybė gauti subsidijas ar pirminio pobūdžio paramą gali būti siejama su pernelyg griežtų gyvenamosios vietos reikalavimų atitikimu.

7. PREJUDICINIŲ KLAUSIMŲ PATEIKIMAS TEISINGUMO TEISMUI

(žr. Procedūros reglamento 94 straipsnį ir Rekomendacijų 26 punktą)

Remdamasis šiais motyvais, Teismas, atsižvelgdamas į SESV 267 straipsnį, priima tokį sprendimą:

pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1. Ar pagal Sąjungos teisę, būtent [SESV] 18 straipsnį, [SESV] 45 straipsnį, Reglamento (ES) Nr. 492/2011 7 straipsnio 2 dalį, Direktyvos 2003/109 11 straipsnio 1 dalies d punktą, Direktyvos 2011/95 29 straipsnį, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 34 straipsnį, Europos Tarybos socialinės chartijos 30 ir 31 straipsnius, draudžiamos tokios nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai kartu taikomi 2019 m. sausio 28 d. Dekreto įstatymo Nr. 4, pakeisto 2019 m. kovo 28 d. Įstatymu Nr. 26, 7 straipsnio 1 dalis ir 2 straipsnio 1 dalies a papunktis, tiek, kiek jose galimybė gauti piliečio bazinės pajamas siejama su reikalavimu būti išgyvenus Italijoje ne mažiau kaip 10 metų (iš kurių paskutinius dvejus nepertraukiamai,

vertinant prašymo pateikimo metu ir visą išmokos mokėjimo laikotarpį), todėl Italijos piliečiai, Sąjungos piliečiai, turintys teisę gyventi šalyje arba teisę nuolat gyventi šalyje, arba ilgalaikiai gyventojai, atvykę ne iš Sąjungos valstybių narių, gyvenantys Italijoje trumpiau nei dešimt metų arba dešimt metų, iš kurių paskutinius dvejus gyveno ne nuolat, vertinami mažiau palankiai nei tų pačių kategorijų gyventojai, gyvenantys Italijoje dešimt metų, iš kurių paskutinius dvejus – nepertraukiamai?

Jeigu į ankstesnį klausimą būtų atsakyta teigiamai:

2. Ar pagal Sąjungos teisę, būtent [SESV] 18 straipsnį, [SESV] 45 straipsnį, Reglamento (ES) Nr. 492/2011 7 straipsnio 2 dalį, Direktyvos 2003/109 11 straipsnio 1 dalies d punktą, Direktyvos 2011/95 29 straipsnį, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 34 straipsnį, Europos Tarybos socialinės chartijos 30 ir 31 straipsnius, draudžiamos tokios nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai kartu taikomi 2019 m. sausio 28 d. Dekreto įstatymo Nr. 4, pakeisto 2019 m. kovo 28 d. Įstatymu Nr. 26, 7 straipsnio 1 dalis ir 2 straipsnio 1 dalies a papunktis, tiek, kiek pagal jas taikomas skirtingas požiūris į ilgalaikius gyventojus, galinčius įgyti teisę nuolat gyventi Sąjungos valstybėje po penkerių metų gyvenimo priimančiojoje valstybėje narėje, ir ilgalaikius gyventojus, kurie šalyje gyvena jau dešimt metų, iš kurių paskutinius dvejus – nepertraukiamai?
3. Ar pagal Sąjungos teisę, būtent [SESV] 18 straipsnį, [SESV] 45 straipsnį, Reglamento (ES) Nr. 492/2011 7 straipsnio 2 dalį, Direktyvos 2003/109 11 straipsnio 1 dalies d punktą, Direktyvos 2011/95 29 straipsnį, draudžiamos tokios nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai kartu taikomi 2019 m. sausio 28 d. Dekreto įstatymo Nr. 4 7 straipsnio 1 dalis ir 2 straipsnio 1 dalies a papunktis, pagal kurias Italijos, Sąjungos ir ne Sąjungos piliečiai tam, kad galėtų gauti piliečio bazinės pajamas, turi atitikti reikalavimą būti išgyvenus šalyje dešimt metų (ir pastaruosius dvejus metus – nepertraukiamai)?
4. Ar pagal Sąjungos teisę, būtent [SESV] 18 straipsnį, [SESV] 45 straipsnį, Reglamento (ES) Nr. 492/2011 7 straipsnio 2 dalį, Direktyvos 2003/109 11 straipsnio 1 dalies d punktą, Direktyvos 2011/95 29 straipsnį, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 34 straipsnį, Europos Tarybos socialinės chartijos 30 ir 31 straipsnius, draudžiamos tokios nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai kartu taikomi 2019 m. sausio 28 d. Dekreto įstatymo Nr. 4 7 straipsnio 1 dalis ir 2 straipsnio 1 dalies a papunktis, tiek, kiek pagal jas reikalaujama, kad Italijos, Sąjungos ir ne Sąjungos piliečiai, norintys gauti piliečio bazinės pajamas, deklaruotų, jog dešimt metų, iš kurių paskutinius dvejus – nepertraukiamai, gyveno Italijoje, o už

melagingą deklaravimą jiems gresia sunkios baudžiamojoje teisėje numatytos pasekmės?

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

REMDAMASIS ŠIAIS MOTYVAIS,

Sustabdo bylos nagrinėjimą, kol ES Teisingumo Teismas priims sprendimą <...> [procesinės nuostatos]

<...> [Nurodymai kanceliarijai perduoti šią nutartį Teisingumo Teismui]

<...> [teismo ir šalių adresai].

Neapolis, 2022 m. vasario 16 d. <...>

<...> [parašai]

DARBINIS VERTINIMAS